

Museu de Castellnou de Bages

Castellnou de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Pl. de l'Església, s/n. Castellnou de Bages - 08251
Emplaçament Nucli antic de Castellnou

Coordenades:

Latitud: 41.83397
Longitud: 1.83745
UTM Est (X): 403470
UTM Nord (Y): 4631996

Classificació

Número de fitxa 08062 - 79
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 2000
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Castellnou de Bages. Pl. de l'Església, s/n. Castellnou de Bages - 08251
Autoria de la fitxa Laura Llorens Travé i Jordi Tornés Bes
Data de registre de la fitxa: dt., 23/01/2007 - 01:00

Descripció

El museu de Castellnou està instal·lat a la planta baixa del cos II de l'antiga casa rectoral: "l'exposició històrica local (museu), instal·lada a la planta baixa del cos II, amb la resta del cementiri municipal." LÓPEZ, A. i GUTIÉRREZ, A. (2002:709). L'interior del museu és de planta rectangular amb una volta de canó apuntada. Al mur interior hi ha una obertura que dona al cementiri. La volta presenta restes d'arremolinat i el terra és de gres modern. Al fons de la sala hi ha un alçat de pedra. El museu acull una exposició sobre la història local de Castellnou. L'exposició està dividida en vuit espais, disposats en plafons informatius, amb text i fotografies, i vitrines, que tracten els següents temes: 1. Origen i història de Castellnou de Bages 2. Ramon Vila Capdevila (vitrina: s'hi poden veure les botes que calçava el Caracremada quan va caure mort) 3. Castellnou de Bages, l'any 2000 4. L'església de Sant Andreu 5. El nou cementiri municipal 6. La casa rectoral 7. Els estudis de coneixement (mostra de ceràmica i altres utensilis) 8. Les idees del projecte (transformació de la casa rectoral en cementiri) La sala també compta amb una maqueta del nucli de Castellnou. A més a més, a la zona alçada de la sala s'hi exposen les pintures del Concurs de Pintura Ràpida que se celebra per la Festa Major.

Observacions:

(Continuació història) Mentre va anar prenent forma el cementiri nou, el vell va perdurar, i el primer trasllat de restes no es va iniciar fins el 10 de març de 2000. Al juny es van enderrocar els darrers nínxols vells. A la tardor de 1998 s'havien començat les obres pròpiament dites a l'antiga rectoria: la consolidació de les ruïnes, l'adequació de les diverses dependències per al nou ús, la restauració de la torre del up de Can Batista, etc. El 7 de juliol de 2000, enllestits els treballs i el condicionament i museïtzació d'un espai dins el recinte del cementiri habilitat per aportar informació sobre el poble, així com l'arranjament del seu entorn, les obres a l'antiga rectoria es van donar per acabades, dia que també es va fer la inauguració pública." GONZÁLEZ, A. (2006:7).

Història

Entre 1976 i 1984 la Diputació de Barcelona va restaurar part de l'església de Sant Andreu de Castellnou de Bages i al 1993 l'Ajuntament de Castellnou va demanar a la Diputació una nova actuació a l'edifici i a l'entorn, amb la remodelació de l'antic cementiri. També va fer gestions davant el Bisbat de Vic per la cessió dels terrenys necessaris per portar-ho a terme. Al 1996 el Servei de Patrimoni Arquitectònic Local va intervenir a l'església i es van començar els estudis i projectes per tal d'arranjar l'entorn i construir el nou cementiri municipal. Després de diferents estudis es va proposar instal·lar el nou cementiri a les ruïnes de l'antiga casa rectoral abandonada des de l'incendi de 1936 i amenaçada d'enderroc per por que caigués i fes mal als veïns. L'Ajuntament va acceptar la proposta, es va començar un estudi documental i un d'arqueològic que tingué lloc entre 1998 i 2001 per conèixer a fons la casa rectoral. La recerca arqueològica es va realitzar a partir de diverses campanyes d'excavació entre 1997 i 2000, i es va fer l'estudi de restes òssies i un estudi paleoantropològic de les restes de Ramon Vila "Caracremada" que van ser traslladades a un altre sector del nou cementiri (cup de Can Batista). "A les ruïnes de la casa rectoral, la recerca va consistir en l'estudi estratigràfic dels paraments, que va proporcionar la cronologia relativa de les nombroses etapes constructives del conjunt, complementant amb una sèrie de sondeigs en punts estratègics per tal d'aplegar informació sobre la data absoluta d'aquestes fases. El resultat de tot plegat va permetre proposar una evolució històrica de l'edifici molt esclaridora, que va palesar el veritable valor de la construcció, que remuntava al segle X, quan probablement era castell, el castell nou que dona nom al poble. Tant a l'entorn de l'església com al recinte de la casa rectoral i els espais intermedis, també es van excavar nombroses tombes, bàsicament dels segles XVI al XIX, de les quals es va realitzar un complet estudi antropomètric i patològic. Pel que fa a la recerca documental, malgrat que a priori no hi havia perspectives de trobat gaires notícies, ja que l'arxiu parroquial havia estat cremat el 1936, finalment es va aplegar un grapat de dades." GONZÁLEZ, A. (2006:6). "El projecte es va plantejar amb el doble objectiu de donar

resposta al programa funerari i contribuir a la revitalització del poble. L'objectiu general de l'actuació era col·laborar a aconseguir regenerar i refermar el paper del nucli antic [...]. Pel que fa al nou cementiri, es pretenia convertir el recinte en un lloc atractiu per a veïns i forasters, cosa que va induir a aprofitar tants els valors propis de la ruïna com els del paisatge i els que poguessin aportar algunes obres d'art contemporani. [...] Amb la decisió de situar el cementiri a les ruïnes de l'antiga casa rectoral s'impedia que es perdés de la memòria col·lectiva un edifici significatiu i, alhora, se n'usufructuaven els valors formals i sobretot sentimentals en benefici del nou equipament. Aquesta actuació, les ruïnes assumien nous valors que, juntament amb els genuïns, aportaven una nova significació col·lectiva. La intervenció estava destinada a aconseguir un recinte heterogeni, concebut no només com a espai funerari, sinó també com a espai públic de visita o passeig. El fet de decidir ubicar-hi algunes obres d'art i potenciar les visites al paisatge té a veure amb aquesta darrera funció. [...] Respecte al tractament general de la ruïna, es va considerar que no eren adients ni la inhibició ni la recreació, i es va optar per una conservació crítica i per la reintegració de les llacunes amb pedra. Aquesta decisió propiciaria després el criteri general d'obra, en què només s'utilitzà la pedra -quan va ser possible, extreta de la mateixa ruïna, que actuava així com a pedrera de si mateixa-, de diversos tipus, mides i col·locació per expressar el caràcter de cada llenç: llacunes reintegrades, murs restaurats o murs de nova planta. [...]

Bibliografia

GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Antoni. (2000). Para qué y para quién las ruinas. Actuación en la termas de Sant Boi de Llobregat y construcción del nuevo cementerio de Castellnou de Bages. Quaderns científics i tècnics de restauració monumental Q12. Diputació de Barcelona, Barcelona. GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Antoni. (2006). Conservació preventiva: última etapa. Memòria SPAL 1999-2001. Diputació de Barcelona. Barcelona.

Pujol Masip, M. (2022). *Treball tècnic de recerca per documentar exhaustivament totes les fosses del període de la Guerra Civil i la dictadura franquista del municipi de Castellnou de Bages*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, Direcció General de Memòria Democràtica. Consulta: https://repositori.justicia.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.14226/1633/treball-castellnou-de-bages_ACC.pdf

Ericsson Navarro, P. (2019), "Els ossos no menteixen", *La Mira*. <https://www.lamira.cat/histories/1092/els-ossos-no-menteixen> (consulta: març 2026).

Enllaços d'interès:

[Banc de la Memòria Democràtica - Museu dels Maquis](#)

[Memòria Democràtica - El Museu dels Maquis ret homenatge a la resistència guerri...](#)

[Ajuntament de Castellnou de Bages - Museu dels Maquis](#)

